

ANY II

BARCELONA 15 FEBRER 1919

•Treball•
••Art••

Periòdic Independent

•Instrucció•
••Èsport••

DIRECTOR
Miquel Perramón

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Carrer de Jocs Florals, nom. 104

FUNDADOR-GERENT
Joan Drets

Sortirà els dies 1 i 15 de cada mes. II PREU 10 CÉNTIMS II Sotscripció, 0'50 ptes. trimestre

En Francesc Pujulà i Vallés

Un paisà bon militar

En Francesc Macià Llusa

Un ex militar bon paisà

AMOR Y LLIBERTAT

Ni l'unió vol dir sempre amistat ni la separació significa en totes les ocasions odi. Homes d'una nació, poble i fins família, vivint units, se senten moltes vegades individual o col·lectivament desconformes amb el parer de la majoria que l'integra. Per ço la normal marxa dels mortals, començant per les agrupacions, que es diuen família, és la de la emancipació, del oportú deslligament. I aquest deslligament o emancipació porta precisament la discòrdia i la malícia? No, mil voltes no; ans al contrari, soluciona perllongades discussions i baralles, refreda violents apassionaments i consegueix que sols quedin existents la relació amigable i el companyerisme necessari. Per què, doncs, hi ha d'haver qui honradament s'oposi a que uns pobles se separin d'uns altres si entre ells no hi ha més unió que la produïda per un acort d'avant-passats o per el resultat de la conquesta portada a cap amb la violència o amb la persuasió? Si es diu que per motius de situació social d'interessos creats és difícil fer les separacions, hem de contestar: no es desassocien els comerciants verificant a la liquidació de llurs negocis els pactes a què dona lloc un detallat inventari, sens que quedin rompudes les relacions d'amistat comercial ni particular en lo més mínim? No es fan transaccions mercantils i tractats de comerç entre nacions que en altres temps n'eren una sola i que ara, separades, es prodiguen manifestacions de gran afecte mútuament?

La civilització ens fa veure continuament que la llibertat és lo que exten l'amor dels pobles i que l'opressió, l'unió per força, augmenta l'anhel d'aqueixa llibertat.

S'ha de desfer l'equivoc de que per ésser amic d'un poble s'hagi d'estar lligat políticament amb ell.

El separatisme pençada i fundadament realitzat sol ésser l'inèrval durant el qual les cadenes de l'obligament son substituïdes pels llassos de la voluntat i del amor inagotables.

PRO-ESCOLES

SANS Y HOSTAFRANCHS

Després de la demanda formulada per les entitats que aquesta Comissió representa, el transit seguit per la mateixa en les oficines municipals ha exigit un llarg temps de treball i de gestions, desconeguts del públic.

Aixó ha pogut fer creure que la petició haurà quedat oblidada o que la seva complimentació s'ajornaba indefinidament.

Tant per a evitar que aquesta suposició prengui peu, com per a fer constar que l'Ajuntament s'ha preocupat activament d'aquest assumpte, creiem convenient explicar la seva situació.

Després d'haver-se presentat la nostra instància es va haver de començar per a disposar de l'import necessari a la construcció de què es tracta. Aquest no es podia lograr més que conseguint-la en el Pressupost extraordinari que es fes després. I es va haver d'esperar que aquest s'aprovés per la Comissió d'Hisenda, per l'Ajuntament i a l'últim per la Junta de Vocals associats.

Termenat aquest tràmit, la Comissió de Cultura va encarregar, a l'Assessoria Técnica l'assenyalament del terreny en que l'Escola havia d'aixecar-se. L'Assessoria inquirí les propietats que l'Ajuntament tenia en aquesta barriada i examinant-les totes en l'aspecte de les condi-

cions que son necessaries per a una Escola, aportà informe a la Comissió assenyalant el terreny que hi ha prop de la Riera Blanca i que l'ex-Ajuntament de Sans hauria adquirit amb destí a Excoixador.

Acceptada aquesta proposició, les propies oficines tingueren de realitzar detingudes gestions per a la legalització d'aquell terreny, i a continuació, per a procedir a la seva midació i aixecar-ne els plànols corresponents.

A la vista d'aquests plànols la Comissió va creure que es podia fer un edifici més ample i més ben orientat que el que permetia aquell terreny, si es feia més extens, i a l'efecte va acordar que es procedís a l'adquisició de dues finques més que hi ha al costat de dita propietat. Immediatament es va dirigir a la Comissió de Foment per que tramités aquesta adquisició, i en l'actualitat s'està ja tramitant.

Mentre aixó es fa, en l'assessoria técnica de la Comissió de Cultura es confeccionen els plànols i projectes de l'edifici i es de creure que al mateix temps de quedar llesta aquella expropiació podran posar-se a la seva aprovació els plànols indicats.

Així que aquelles dues finques quedin expropiades es procedirà a l'enderrocament, i mentre es convoca la subhasta per a l'adjudicació de les obres, es delimitarà el terreny que així quedi disponible amb una tanca.

En quedar adjudicades les obres es posarà immediatament la primera pedra, i si segueix el procediment que fins ara s'ha reguit amb les altres construccions anàlogues les obres es començaren l'endemà mateix d'haver-se posat aquella primera pedra i es termenaren dintre un plaç màxim que es consignarà en l'escriptura d'adjudicació i al qual te d'obligar-se el contratista que se n'encarregui.

Aixó es tot lo fet per l'Ajuntament en l'ordre de l'expediente i el que encara ha de fer per arribar a la realitat de la nostra aspiració. Creiem que públic no podrà dir que s'hagi oblidat l'anhel que tan solemnement va manifestar la nostra barriada al Capitol municipal de Barcelona. Però hem d'advertir, demes, que tots aquests treballs i aquestes gestions han ocupat els dies transcorreguts i els pocs que han de transcórrer encara, no per lentitud en la realització dels mateixos, sinó per que molts d'ells exigeixen plaços que forçosament s'han de complir, a causa de venir imposats per les diverses disposicions legals que s'hi refereixen.

Atenent a aquests i aquestes consideracions nosaltres creiem que dintre de poc podrem assistir a l'acte de la col·locació de la primera pedra, i esperem que les explicacions presents donaran als nostres mandataris i conveïns la mateixa fe que a nosaltres ens anima.

La Comissió de les Entitats Adherides,
Joan DRETS, Francesc BONETE i Marian REIXACH

LES MÚLTIPLES PERSPECTIVES

ESPLAI I EDUCACIÓ

Es un fet evident que la palesa demostració d'entusiasme i extensa afició que el poble català sent envers l'excursionisme, ha posat fortes arrels al cor d'una multitud de joves ciutadans, joves intel·lectuals alguns, dependents, comerciants els altres; i els més, estudiosos abnegats que cursen voluntariosos una carrera predilecta en les aules o acadèmies.

D'any en any, tothom pot comprobar com s'engroxeix notablement la estadística dels bons excursionistes;

i d'aquí vé el gran nombre d'entitats i associacions fundades amb l'exclusiu objecte de fomentar aquest esport tan excel·lent i pràctic per varis motius.

Però, no és això precisament lo que volíem fer notar nosaltres; altres plomes més expertes que la nostra en aquest ram, han elogiat la ponderació merescuda i transcendència innegable del excursionisme a Catalunya.

El nostre intent és únicament fer recalcar una vegada més, com a modestos comentadors dels valors d'actualitat, la important i valiosa cooperació que l'excursionisme pot i deu prestar en tots temps, a les més rudimentàries investigacions històriques i a les branques arqueològiques en general.

L'humil excursionista que per pur esplai, per íntima devoció que sent els paisatges exuberants de la Naturallesa, ha comensat a seguir terres i més terres, encontrades i poblats, pot acabar essent un excel·lent geòleg o un intel·ligent historiador de la fauna llegendària.

D'aquets cassos podríem citar-ne molts; ademés que l'excursionisme estimula, instrueix, complementa totes les ciències o arts que s'adiuen més amb les aficions predilectes de cada individu. L'excursionisme és un estudi i un sentiment a la vegada.

Ja el gran Letamendi expressà magistralment que si la salut és la virtut física, com la virtut és la salut moral, també la temperància i la fortalesa marxen paralelment influenciades per la sanitària i sabia intervenció que dona al cos i als membres una activíssima afició al excursionisme.

Respecte a Catalunya, està regonegut generalment, per indoctes i iniciats, el bon judici i productiva fama de la poixansa i propagació del excursionisme català, que ja de molts anys, tenen format al stranger.

No fa molt temps que vàrem tenir ocasió de sentir un elogi entusiasta. Acompanyàvem en excursió platxerosa per varis indrets de la nostra terra, al famós i intel·ligent boxejador italià n'Alfred Gacha el qual se trobava incidentalment entre nosaltres, i recordem perfectament que va comunicar-nos amb tota sinceritat, que lo que més li complavia i entusiasma, entre altres varies manifestacions d'aquest nostre potent esperit català, era l'haver pogut constatar com era extensa, altruista i ben mèrita la tasca del excursionisme a la nostra terra.

—Es d'aplaudir i el·logiar afectuosament—ens deia—tota aquesta munió de joves obrers, estudiosos i fervents, que aprofitant les hores de festa o descans, es llencen coratjosos i am una gran satisfacció dibuixada als rostres, per les vostres esplèndides i formoses muntanyes en cerca d'aires nous, perspectives immenses de bellesa i documentació, i esplais ennoblidors per a totes les comunes aspiracions.

—I es que,—assentíem nosaltres—l'ànima d'aquesta noble Catalunya està constanment tota oberta a la admiració, a la sensibilitat i al estudi; i sab practicament que la virilitat espiritual i física radica principalment en saber encaminar bé i sanitosament la voluntat.

J. VIVES i BORRELL

IRLANDA ⁽¹⁾

Aixís com en el nombre tres de «Ruta Nova», vaig parlar del poble txec vagament, avui vos parlaré d'aquest altre, Irlanda, poble de lluites; un dels que més s'han distingit per a la vera llibertat.

(1) Datos Extrets, de l'Història dels Moviments Nacionalistes de A. Rovira Virgili. S. C. de A.

L'illa d'Irlanda, fou poblada en temps antiquíssims, per tribus de raça cèltica o gaélica. Segons la tradició, sos primitius pobladors, sortiren del Nord-oest d'Espanya o sia de Galícia, comandats per Míl·esius. Els llatins anomenaren *Hibernia*, l'Irlanda i *hiberniores* sos habitants.

Aquesta raça tingué una llengua milenària, l'*erse*, el vell idioma dels *gaels*. Estan doncs, els irlandesos, ètnicament emparentats amb els pobles de raça cèltica, especialment amb els gaels d'Escòcia i amb els bretons de França.

L'illa d'Irlanda, va lluitar molts anys contra els danesos, fins a venc'ls en la batalla de Clontarf, prop de Dublin, l'any 1014. Lliure dels danesos l'Irlanda visqué prosperament durant una centuria i mitja, fins que aprofitant lluites entre ells i valent-se de l'ocasió, Enric II d'Anglaterra feu-se proclamar, sobirà de l'Illa.

Vingueren sofriments, lluita darrera lluita, revoltes, privacions i represions; tot quan puga imaginar-se, perxó diu molt bé George Clemenceau, que l'història d'Irlanda, és un martirologi. «De totes les històries, l'història d'Irlanda és la més trista» escriu Goldxim Smit. Durant més de set segles no ha estat altra cosa que una sèrie no interrompuda de lluites, de carnatges, d'assassinat, de mals governs de guerres civils, d'opressió i misèria.

Enric VIII, Carles I. posaren algunes reformes per a alleugerir l'opressió fins que arribà l'execució de Carles I desembarcà a Irlanda, Cromwell al capdavant d'un fort exèrcit, derrotà els irlandesos. El carnatge va ésser espantós, milers d'irlandesos fugiren de l'illa tres províncies enteres, Münster, Ulster i Leister foren confiscades i repartides com a botí entre'ls soldats.

Sota'ls Stuarts l'opressió dels irlandesos, s'alleujà; vé la revolució de 1668, els catòlics irlandesos s'aixecaren per Jaume II i Guillem d'Orange vencé als irlandesos en la famosa de la Boxne (1690). Millers d'ells fugint de la matança, emigraren i formaren batallons irlandesos al servei dels grans Estats Catòlics.

La província d'Ulster quedà buida d'irlandesos i aquets foren substituïts pels escocesos i anglesos que havien seguit a Guillem d'Orange; d'aquí vé que se l'anomeni Orangistes.

Triomfadora Anglaterra imposà a Irlanda un règim d'esclavatge i d'oprobri. Les confiscacions de llurs terres; els agricultors van haver de regoneixer com a propietaris als anglesos al quals havien de pagar forts arrendaments. Aixís succeí que l'agricultor irlandès treballava per a enriquir el *landlor*; aqueix règim ocasionà gran misèria. En una vintena d'anys hi vá haver grans fams desoladores.

En venir la revolta, colles de pagesos escometeren als senyors que fugiren del país aterroritzats. Fou aquesta la primera revolta agrària de Irlanda.

(Seguirà)

Ignoroff LLEIT

CROQUIS SEVILLANS

EL BARRI DE SANTA CREU

Santa Creu resta adormit
sota l'argent de la lluna.
Entre l'ombra de la nit
s'aixeca la massa bruna
de l'Alcazar atrevit
que'l temps poc a poc enruna.

Els carrers de Santa Creu
dormen. El misteri plana
per l'antic barri jueu
Com una visió llunyana
veig surar a l'entorn meu
la llegenda sevillana.

Sota l'arc obscur i estret
passa l'ombra del rei Pere.
En l'ambient seré i quiet
sona el colp de sa coixera.
Sota un migrat fanalet
una arcabota l'espera.

Els segrets de la clausura
Manyara compra a pés d'or.
Vibra una veu suau i pura.
entre les ombres del chor...
S'oeix un crit d'esglai...? Qui atura
un cor encès per l'amor?

Brillejen cotes de malles,
s'escolten mots qu'han ofès.
Entres les altes muralles
els galants s'han escomès.
La lluna veu les baralles
i després... l'occit extès.

Al meus passos tot ressona
amb un soroll fosc i trist
Una llàntia encesa dona
migrada claror a un Christ.
Sota la llàntia, una dòna
mig abscondida hi he vist.

M'apar qu'es una creienta
qu'en el Christ posa sa fè
i una pregària ferventa
deixa als peus del Nazaré,
i em pren l'impresió punyenta
del misteri del carré.

Més sento un bras que'm detura
i una veu me diu Galant,
la nit es freda i obscura...
Ma cambra es aquí al voltant...
Soc gitana de sang pura...
Per lo que vulguis, aimant...

Santa Creu? ont s'es anat
ta romàntica llegenda?
Citerea ha transportat
en els teus carrers sa tenda.
L'amor ja no es disputat...
L'amor s'es posat en venda!

Don Joan no assalta el convent,
ni folga el crudel rei Pere.
L'amor sotja inpunement
barrant el pás de l'acera
L'amor ara us vá diguent:
—Galant, ma cambra és propera...

Josep CALSADA CARBÓ

MOMENTS

Cercant un xic d'alivi contra la fredor d'aquests dies,
hem pujat al terrat per aprofitar els alentadors raigs del
sol. Anant donant la volta al nostre cos per a que tot ell
en participés, hem observat que, no lluny de nosaltres, en

una especie de torratxa hi havia, podríem dir-ne enfilats,
una dona com d'uns cinquanta anys i un infantet que
ben segur que no n'ha fet tres. La dona, com si enraonés
amb una persona gran, parlava seriament i poc a poc
amb el nen i aquest, quiet i bellugadissos els ulls, tan
aviat es ficava amb la seva interlocutora com dirigia ses
mirades igual que ella cap a l'alt pont on hi ha el pas del
ferrocarril.

De prompte, se sent un xiulet ensordidor embolicat
amb el fret vent de llevant; ressonen els bufecs de la
màquina i el tren passa cinematogràficament com quia
de zeppelins perseguits, ensenyant en ses finestretes uns
pics vermells a modo de borrosa miniatura de cares.
Aquella bona dona mira ansiosa semblant-li, segurament,
possible veure lo indistingible i, pronunciant uns mots
que no havem pogut entendre, s'arriva les mans juntes
al front, actitud propia del pressentiment d'una inevitable
desgràcia.

Quant el soroll del carril va minvant, sentim que
aquell angelet, que no sembla sinó la encarnació d'un
altre ser major, crida valent i provocador: «Pillus!, borra-
xos!, que el prenen!, Vicens, baixa, torna» Mira an ella,
li treu de la butxaca del davantal el mocador i li aixuga
dugues llàgrimes que corren precipitadament rostre
avall. Després es frega els ulls tot dient: «Maieta, Maieta,
no poris, ja tonará Vicens.»

La desconsolada dona, alçant la vista al cel exclama
singlotejant: «Ja es el tercer que hi ha d'anar. Nou anys
seguits que hi pateixo. Per ço ens els dona Deu?»

La fredor, apesar del sol, s'ha filtrat dintre nostre:
I ens hem retirat a dins de casa... perquè diuen que «els
homes no ploren».

(Rigorosament històric).

L'ESCLAU.

SETZE ABRILS!

Postal a Teresina F.

Tu ets ara papelló daurat
que, per les flors de la vida,
va cercant adelerat
l'essència exquisida
de felicitat.

Tan-de-bó que'n ton camí
mai pel terrible verí
del desengany i el pesar
te vegis ferida.
I al cim de la vida
puguis arribar
sempre alegre, feliç, de goix fornida.

Marian AMAT

ESPECTACLES

CÍRCOL DE SANS.—El dia 2 del corrent va donar-se en aquest
teatre una representació de l'òpera "Rigoletto" dirigida pel mestre Mazzi i
cantada per la tiple Annetta Garby, tenor Marqués, bariton Tost i baix
cantant Miracle. No resultà en conjunt l'èxit que s'esperava per part del
públic, i, segurament, per part de la empresa, ja que havem pogut observar
que procura fer coses dignes del Círcol. Per resumir, direm que el bariton
o estava «de malas» o ho deu estar sempre; ojalà que no sigui aixís. I la
Garby, semblava que li volia fer costat. Sort que un Marqués i un Miracle,

van fer sortir del pas l'obra per entremig de murmuracions de censura a les quals hi posem la nostra firma.

El dia 9, la companyia composta dels mateixos elements, empró substituint, naturalment, el senyor Tost per el senyor Frau, no va "defraudar" les confiança posades en que el "tot" aniria millor. I, efectivament, «Il Trovatore» va ésser una altra cosa: Aquest bariton es va guanyar molts aplaudiments, entre ells un que no li van donar alguns que potser estaven pensant amb l'antecessor. En Marqués amb el vis-repris colossal del "Mafer infelice" En Miracle i la Darnís de primera.

Demà en Jaume Borràs, darà a conèixer "Montmartre". Ens agradarà recordar-lo.

Per avui a la nit gran ball de disfresses anomenat "Rosa".

I pel dia 22 el ball "Vert".

* *

El diumenge 23 del corrent l'Orfeo de Sans cel·lebrarà un festival per a recollir cabals per a la família del orfeonista Joan Benet.

CINE LICEU.—Dies 8 i 9 dels corrents. Fou molt aplaudit en "Benito Bracco" per la presentació i direcció del treball còmic de la seva troupe de gossos.

Avui i demà s'escomençarà la projecció de la sensacional pel·lícula «El Blanc Tragic», interpretada pel conegut atleta «Eddie Polo» amb la continuació de la tan atractiva serie «Maciste», la quarta jornada.

També es projectarà la molt interessant pel·lícula "La Princesa Virtud", de la acreditada marca americana "Pájaro Azul".

CINE ODEON.—Dies 8 i 9, Recullí forts aplaudiments el dueto còmic "Les Rodis" amb la seva actuació encertada.

Per avui i demà aparició del dueto còmic "Força Boti", i projecció de les molt interessants pel·lícules «Sortija Fatal» (1.ª jornada) que consta de 15 jornades i es obra de l'acreditada casa Pathé, i "Odisea de Gloria" (acabament) de la formosa serie americana.

CINE GAYARRE.—Dies 8 i 9 del present. Actuaren amb feliç èxit la "Troupe Albertini", gimnastes, còmics, i la gentil cançonetista PALAU, quina fou objecte d'aixordadores i ben merescudes oyacions especialment en son cant de la sardana "Pels voluntaris catalans a França" el qual per la seva saó patriòtica ens plau fer-na ofrena als nostres benivolguets llegidors i llegidores; diu aixís:

Aquest bell cant que l'inspira
quelcom que mai tindrà oblit,
en els meus llabris tremola
i plora dintre del pit.

Cançó d'amor com ofrena
que adreço avui de tot cor
als catalans que trobaren
a les trinxeres la mort.

Aquells deu mil voluntaris
que heroicament van lluitar
en una terra estrangera
en nom de la llibertat.

Refrà:

Per a ells arreu llenço
mon cant enlairat
per a ells que tan plens de coratge
van lluitar per l'autonomia,
per la llibertat.
Suprem ideal del gran poble
del gran poble català.

No cal dir l'immensa alegria que sentim tots els catalans al oïr veus que sent justícia parlen en bé dels fills de nostra terra, en bé d'aquesta nissaga forta, valenta, aguerrida, que sempre s'ha distingit per donar la seva sang i fins la vida en defensa de totes les causes justes, i perxó al oïr, en llavis d'una artista, un cant tan inspirat honorant als nostres germans que en defensa de la llibertat dels pobles han lluitat pels camps de França i Bèlgica:

honorant a Catalunya i remembrant i ponderant la nostra manera de ser i els nostres sentits nacionalistes, no podem menys que tributar-li la nostra més ferma i sincera expressió d'agraïment per la seva tasca verament patriòtica catalana.

FOMENT REPUBLICÀ CATALÀ.—El dia 9 a la tarda en aquesta societat i sota la direcció d'en Antoni Muntal, tingué lloc la representació de les xistoses comedies "El Asistente del Coronel" i "El Padrón Municipal", en la qual hi prengueren part, a més del director abans nomenat, les senyores Vila, Torrens i González i els senyors Pujol, Amat, Esteve, Miret, A. Rovira, Llopis, Guilemany i Guimerà i els nens Vilaró, Roé i Cascales, que per cert foren molt aplaudits tan com les altres parts anomenades.

Tots estigueren acertsats en la representació de llurs papers motivant per diferents vegades fortes rialles del públic que omplenava l'estatge.

Acabada la representació s'organitzà un ball de societat que fou amenitzat pel Quintet Duque, i aixís s'acabà la festa, amb divertiment de la joventut frisoza per l'art de Terpsicore.

Avui a la nit gran ball de disfresses.

SANG NOVA.—En la darrera reunió general de socis, cel·lebrada per aquest Centre Republicà Català, fou elegit el següent Consell Directiu: President, Eduard Vendrell; Vicepresident, Pere Esplugas; Secretari, Josep M.ª Borrell; Vicesecretari, J. Rovira Ferrando; Caixer, Joan Pons; Comptador, J. Rovira Giralt; Bibliotecari, Vicen Costan; Vocals, Agustí Faus, Joan Barrera, Baldomer Fabra i Llorens Humbert.

El Consell de la Joventut Nacionalista que no fa gaires jornades s'ha constituït en aquest Centre ha quedat compost de la següent manera: President, Joan Feliu; Vicepresident, Joan Rovira Ferrando; Secretari, Daniel Forn; Tresorer, Joan Garcia i Vocals, Josep M.ª Borrell, Agustí Riqué i Ramón Cebrian.

Ens plau encomenar en aquesta nova Joventut Nacionalista que sigui ferma i resolta en ses conviccions i entusiasmes per al bé de Catalunya i que pensi que a tot hora te a son costat a altres convençuts nacionalistes que com ella estimen la causa catalana!.. la llibertat de nostra terra!

Per avui a la nit gran ball de disfresses.

CENTRE UNIÓ LLIBERAL* INSTRUCTIU i AUTONOMISTA D'HOSTAFRANCHS.—Per avui nit gran ball de disfresses, segons s'ens diu, a l'estil del Palau de Cristall de París. En aquest estil ens sembla que hi mancarà trencadissa.

Assistents al àpat de germanor celebrat per varis empleats de la Catalana de Gas i Electricitat—Servei Hidro-Elèctric—amb motiu de la propera constitució del Grop cultural "L'Escardot".

Foto. Pérez de Rozas

Demà la tarda gran ball anomenat "La Segadora".

El quadre dramàtic d'aquest Centre te en projecte la representació de l'obra "La Mare".

CINE BOHEME.—Dies 8 i 9. Descapellaren molt brillanment son

comés el gran equilibrista "Robledillo" i la bellíssima dançarina "Pepita de Lis", obtinguent molts i sincers aplaudiments.

El dia 6 del corrent debutà la companyia líric-dramàtica d'En Manel M. Gimeno, dirigida per el primer actor en Grau Buxedas del Real, qui fe guanyades moltes simpaties amb motiu de la seva actuació en el Teatre "Espanya".

Les obres representades foren "Terra Baixa" i "L'Agència d'informes comercials". Obtingueren tots aplaudiments; i en particular la senyoreta Artero i el senyor Buxedas, que en obsequi a la concurrencia recità la balada de "El Ferrer de Tall" competant aixís la supreció del "Mestre Olaguer" que deixà de representar-se per ordre governativa.

El dia 13, la mateixa companyia posà en escena «Los Semidioses» i «Los Aparecidos» amb força ajustament. El públic molt satisfet del treball. Anim i avant.

TEATRE ESPANYA.—Dies 8 i 9 del corrent. Obtingué merescuts aplaudiments en son treball artístic el «Trio Colombia Perú».

Per avui i demà projecció de la primera i segona sèrie l'interessant pel·lícula "Sortija Fatal" i també de la molt sensacional "Pierrot" interpretada per la genial Diana Karenne, i debut del "Trio Palos", "Petit Palitos" juntament amb el dueto cómic..(?)

**

Festa íntima

El passat diumenge dia 2 i en l'estatge de la Lliga Regionalista de la Bordefa, tingué lloc l'apet que els amics d'En Agustí Camps, li dedicaren, amb ocasió d'haver guanyat el premi d'honor en concurs celebrat per l'Associació Catalana d'Estudis Superiors.

L'acte transcorregué en mitg de la més gran intimitat. Al iniciar-se els brindis, parlaren els Srs. Pitol, Godo, Suarez, Rabassó, Sans, Flo, i Rovira elogiant tots ells l'obra del Sr. Camps, el qual va manifestar sentidament son agraïment.

La nostra, fel·licitació a tothom que es preocupi de l'educació social.

Salutació

Ens plau correspondre molt carinyosament al atentíssim saludo que ens ha dedicat l'interessant i valiosa revista "Teatral y Cinematográfica" sent innerescuts el·logis de la nostra humil tasca periodística. El simpàtic redactor en cap i companys de dita revista, sàpiguen que en nosaltres han de trobar a tot hora l'aculliment d'una amistat verament fraternal.

Visqueu molts anys i disposeu sempre.

□

ESPORTS

CAMPIONAT DE CATALUNYA

EUROPA - JÚPITER

Diumenge dia 9 a la tarda s'efectuà en el camp del "Barcelona" aquest partit sospès anteriorment pel temps.

L'«Europa» s'assegura el triomf marcant quatre gols per un el "Júpiter".

El partit fou dels moguts i a ratos molt interessant, més per part dels «europeïstes» que per sos contrincants.

Arbitrà en Palomera.

Els equips eren el Campió: Bordoy, Querol, Serra, Xafier, Pelaó, Bernet, Pellicer, Alegre, Sotillos, Nogúes i Alcazar.

"Júpiter". Puig, Samsó, Reyes, Bolet, Mitjavila, Vergés, Cabeza, Paeza, Alcañiz, Blanchart i Gil.

ANDRESENSE - MARTINENC

El dia 9 en el camp del club «monarquic» tingué lloc aquest partit.

Fou arbitrat per en Femenias, davant d'uns quants espectadors.

El partit no fou pas del tot interessant.

En Bordas de l'«Andresense» marcà el primer tanto i últim de la tarda vençent aixís al «Martinenc».

Els equips del capdavanter del grup A de segona categoria foren Berrant, Planas, Teixidó, Gil, Balaguer, Vives, Mumbrú, Liart, Bordas, Casapuig, i Rodríguez; i Marçet, Marín, Subirana, Vergés, Mafiolll, Torras, Mercader, Gumbau, Pérez, Camps i Suelves, pel «Martinenc».

D'ENTRENAMENT

El dia 2 se traslladaren a Tarrasa el primer equip (incomplet) del C. E. de Sans a jugar contra el primer de dit nom. Els verds jugaren amb coratge per deixar a son lloc l'honor que tenen dipositat en aquella Ciutat. Com de costum sortí guanyador el Centre per 2 a 1.

Es cuidaren de defensar el color En Uriach, Altés, Más, Primo, Cofill, Barrachina, Piera, Costa, Badal, Ribera i Soligó.

Al camp del Centre Esports de Sabadell, després d'un partit molt interessant, empataren el primer equip de dit club i el del C. E. de Sans.

Degut al servei militar ha deixat un buit en les fileres del C. E. de Sans el notable jugador en Antoni Badal. Li desitjem una bona estada.

Ens comuniquen que el C. E. de Sans organitza un bon curs per als primers equips de segona lliga i els segons del grup B, donant a l'equip guanyador una artística Copa de plata i 13 medalles del mateix metall i els que quedin en segon i tercer lloc, 13 medalles de coure.

Amb oportunitat donarem a llegir el Reglament.

El «Júpiter» demà es traslladarà al camp del C. E. de Sans, per a lluitar contra el primer dels verds. Ambdós equips es presentaran amb sos millors elements, reapareixent altra volta En Vidalet, després de rebre les carícies que l'inutilitzaren per uns quants partits.

**

Hem rebut una carta anònima pertanyent en aquesta secció; i fem avinent al qui l'ha enviada, que mestre s'amagui el seu nom, ens abstenem de fer cap comentari, deixant, per tant, a l'impunitat el susdit escrit.

Pere MANTIOLA.

□

ECOS

Com tots els anys, en aquesta época, la faràndula sempiterna de les disfresses posa un poc d'aldarull i curiositat en la tribulació forçosa de la nostra vida ciutadana.

Perquè el Carnaval, al menys, compta amb una força suggestiva, violenta, que desperta ben generalment una infinitat d'adormides arrogàncies, les quals no son més que els neguits i les passions que vulnereu implacablement els més ordenats caràcters.

Hi ha tot un emblema en la festa de Carnaval. La conspiració més rumbosa dels nostres sentiments posa els seus ardis a prova per a burlar, perversa i malanada, la total austeritat de la nostra misantropia, l'equilibri anyal de la nostra vida secundària.

Hi ha dos aspectes, però, en la manera d'interpretar el Carnaval. La ingenua i candorosa rutina de disfressar a la infància innocent, amb els oripells i vestiments impropis, inadaptables, estatuïnt així un hàbit i costum social per demés perniciosos i fatalment miserable. I l'altre aspecte, tot optimisme i quimera, amb saraus i exhibicions, i faranduleries intranquil·les que no sembla sino que l'etern esperit de la raça vulgui recordar-nos que la causticitat i la ironia han plasmat les més belles exaltacions de la joventut. Perquè és un anhel, una il·lusió i un interrogant divinalment enigmàtic, ço que el Carnaval posa davant de nosaltres i és la joventut la que amb més afany i gallardia s'insinua en les passions vibrantes i creadores.

Per tot ço que té d'espiritual, de refinament, de sensualitat, el Carnaval ens amanyaga i aturmenta; i, ademés, perquè en tota la fastuosa estridència del seu conjunt, hi va el complement de la bellesa i l'alegria, la dona, adorable en tots moments i enigmàtica sempre.

**

Els balls de Carnaval son una festa pels ulls i una angunia per l'esperit. La corrua multiforme de disfrassos abigarrats, les llums i coloraines complementàries, constitueixen per als curiosos simples totes aquelles característiques suficients per a la més completa festa d'una nit.

Per als eterns gustador d'emocions, per als inquietos impe-

tuosos que van perseguint, a través dels anys un ideal voluble de diversió i fatxenderia, no hi ha mes Carnaval que la gentil inconneguda que amb una disfressa llampant i suggestiu, va incitant-los amb la agosarada perspectiva d'un flirt o d'un petó. Pierrots, Dominós, Colombines, tots i totes amb la picardia acumulada, van rendint tribut a la quimera.

Belles inquietuds pecaminoses unes voltes, ambicions de simpaties i amorositats unes altres, que en el més singular i estrambòtic esplendor, van afinant el seu encais i volubilitat per a devenir, en la més espontànea eclosió de l'alegria, la triomfal imatge de la més pagana magnificència.

Si Colombina fos fidel i constant sempre!.. Si la *Claudina* de Willy posés sempre aixís les seves rialles en la festa del nostre cor!.. Si el Carnaval portés cada any un poc més d'energia i un poc més de joventut!..

Artificialment, posem tota la nostra voluntat al compas d'una il·lusió passatgera; amb la gosadia més trivial invoquem l'humor per a mostrar sensualitat, i el desig preclar col·labora eficaçment, amb la picardia, per a teixir un epígrama altisonat amb espurnes de xampany i estridents riallades; però amb tota aquesta apologia i capitulació dels nostres principis, bé sabem que hi ha una novel·la, una aventura, un record, tan imprecis com se vulgui, certament, que ha tingut la força necessària per a apassionar-nos, i somiar, i riure, ben per demunt de l'amalgama i dificultosa mesquinesa del nostre viure.

I no es una novel·la, una aventura, un record, tota la nostra vida?

Per aixó el Carnaval es tan intens, tan suggestiu i tan prolífic.

Abel ARDID

POLITIQUERIES

Atenta aquesta redaccio a tot quant significa dignitat pràctica, va dirigir al decidit diputat Pere Rahola per son ferm discurs al Congrés de Madrid, el següent telegrama:

«Amb felicitació dignitat civil vos fem oferiment personal per a el que sigui necessari fer decididament.» I ell sabeu com va contestar? Fent l'endemà un discurs més valent i més precís si hi cap. Catalunya li tingui en compte.

Sembla que resta ensopida l'actitut del consell de la mancomunitat referent al assumpte de l'autonomia. Cuidado amb no fe com els vermells que anunciaven aconeximents a dia fixe, perque aixó ja està molt gastat, tant com la paciència dels que de bona fé esperen quelcom decissiu.

Si ha d'ésser entretingut el poc que es demana, potser seria millor trigar un temps més, i guanyar-ho sense, d'una vegada i per sempre.

Cel·lebrem la lissó que el públic madrileny ha donat a l'impertinent cupletera, al que va consentir l'impertinència i als que van contribuir a que insistís amb els seus antipàtics tretze.

Entenem que la penitència ha d'ésser llarga.

Ara per obtenir el perdó potser serà precis que vagin a Roma, perque a Barcelona... no sé, no sé s'il conseguiran fàcilment.

Si algú sab alguna, de les moltes, deficiències que hi han en els serveis públics, faltes d'higiene en els carrers, abandó dels empedrats, i en una paraula, coses d'aquestes que les promeses d'arreglo fan arribar a alguns a regidors de la ciutat, li agrairem ens ho vagi comunicant a fi de amargar-los-hi una mica l'existència, encare que no conseguim fer-los dignes dels vots que s'els hi varen concedir.

TARDORENCA

DIVAGACIONS

Jo vos contemplo dolorosament, flors que foreu abans de colors esclatants i son místigues ara, jo vos miro amb tristesa, esqueixos de plantes boscanes que despengueren flaire exquisida fins fa poc, aquí esteu ara amortallades en l'oblit, aquí, entre les pàgines del que fou mon llibre predilecta i que alguns mesos endarrera en moments de calma, somiador jo fullejava, tot escoltant el ritme d'una llunyana romança, que prenent vida en unes mans angelicals volaba fins a mi, harmonitzant amb les dolces remors del bosc, que entorn meu formaven un animat cercle de verdor i perfums.

Plantes bosquetanes evocadores de hores plàcides, jo vos contemplo, aromes que desapareguereu, jo vos anyoro i me sento subjugat per una aclaparadora melancolia, al veure que no son ni ombra de lo que foren i al contemplar-vos amb l'esperit oprimit d'anyorança, evocant instants millors, suspiro amargament...

El romaní ha perdut son aroma, els brots de romaní han perdut llur verdor i al contemplar-los secs i sense vida, amb flaire d'herba seca qualsevol, me sento invadit de una tristesa immensa, puix sa verdor i son perfum feien viure encara en mi el goig de passats instants feliços i sa mort m'ha sigut com el despertar a una realitat sense bellesa, elles simbolisaven quelcom que ha sigut durant un curt espai de temps, la meua il·lusió de viure sense elles, sento acabat aquest parentesi breu d'esperitual benestar en mig d'aquesta llarga vida de tristesses...

Les notes tristes i melancoliques de «Torna Sorrento» ja no son més que un eco llunyà, un eco que lo meu esperit frenètic evoca en les hores de solitud meditativa, mentre la meua mirada incansable, vaga impacient de la ciutat a la montanya, buscant-hi, Oh inutilment!... lo meu pasat que no torna.

L'istiu ha marxat i amb ell han fugit perfums i música, com les neus pirinenques al bes del sol primaveral; ha devallat com riuada la gent vers la ciutat en busca de l'escalf que la gran urbs li brinda, a les primeres bufades hivernals i avui, sol, en mig de la natura en silenci, mirant al cel plorós, el meu esperit recorda del bell istiu l'encis...

I jo, voluntat de força limitada, juguet de quimeres i records malaltisos, obeint a l'imperiòs destí, devallo jo també la montanya, cercant per tot arreu quelcom que calmi lo meu esperit frenètic, desitjós de revivre el passat llunyà, ansiós de que se repeteixin en mi aquells estats d'esperit, de dols benestar, i busco arreu fragments de lo que fou ma felicitat perduda i busco inutilment lo que desaparegué per sempre, seguint el curs del temps cap a l'abim del passat, negador d'il·lusions.

I amb mirada agònica, i amb l'ànim prenyat de revolta impotent, renego dels temps que no seràn més, de les felicitats que foren i no tornaràn. I obro els ulls tant com m'ho permeten més parpelles, per empaparme de la realitat material del present i aixís allunyar de mi les imatges enganyadores, il·lusions d'un passat feliç i que ara son mon etern torment. Fantasies, ombres del passat (perque dansar al meu entorn! vostres moviments m'apareixen com convulsions agòniques, epilèptiques, vostra dansa no te res de feeric als meus ulls, vostres ritma es mate i sona a refrec de ossamentas covertas de floridura de tomba. Enrrera més, passat exuberant de felicitat que anyoro i odio, a tu m'entrego present sense il·lusió que no vui però estimo, perque no deixaràs en mi cap recort anyorivol, perque te deixaré sense recança i t'oblidaré tal com s'oblidan els braços i els llavis de la dona de de burdell, perque fugiràs del meu esperit tal com fuig el goig material, passatjer, que'ns ofereix la cortisana...

Goig material, benestar passatjer i superficial, símbol de vida vulgar, tu ets el únic que estàs d'acord amb la realitat de la existència humana en tots sos aspectes, tu ets denigrat, però ets lo únic que estàs d'acord amb la realitat de la existència humana en tots sos aspectes, tu ets denigrant, però ets també un símbol vivent del fatalisme, que plana sobre nosaltres, essers imperfectes que aspirem a volar i som senzillament repugnants reptils que ens movem arran de terra, materia viva que no se pot separar de la materia que l'ha engendrat i li dona vida...

Pere MARCET

A una Beutat Camperola

En els teus llavis, fulgura
el pressentiment d'un bés,
i en ta cabellera obscura,
deixen llur flaire els rosès.

En l'ufanor de ta destra,
hi ha una maragda que llu.
Ix el Sol a sa finestra
per a contemplar-te a tu.

Fins la rosella aromada,
clou l'esguard, enrojolada,
ta formosor envejant.

I el rierol que s'escorre
per sobre el seu jac de sorra,
llença en ta lloor un cant.

Josep FLO

FUETADES

Les aceres

Heus aquí un problema a resoldre; les aceres.

Es incalificable, es intolerable l'estat llastimós, més encara, repugnant en que es troven la majoria de les aceres del districte setè.

No's pot arribar a comprendre que barriades tan populoses segueixin amb un estat tal de deixadesa sense que no hi hagi qui es preocupi de posar-les al nivell que es mereixen.

Les aceres a que em refereixo no son aceres, encara que vulguin semblar-ho, sino troços de pedra o maó posats amb més o menys desordre per a simular que per aquell lloc s'hi pot passar amb tota la tranquil·litat de torçar-se un peu o dos, aixó segons com, o de rompre's una cama. El que sembla que tindria d'ésser un punt d'apoi per a fugir del fang quant plou, o per apartar-se d'algun obstacle o perill de mig del carrer (vegis el diccionari), resulta que no serveix per a res.

L'altre dia em deia una damisela, d'aquestes que porten uns talons de Deu nos enguart d'una trepitjada, que en cosa de quinze dies, poc mes o menys, havia tingut de fer-se canviar tres talons, romputs per l'atreviment que va tenir de passar per aquestes mal endegades aceres, i que ha resolt no passar-hi més fins i a tant que no les arreglin. Jo dic a la damisela que pot estar tranquila, que primer es farà vella abans de veure complerts els seus desitjos. Te tota la raó; no's pot passar per les aceres, mes, ai!, no li val, jo també, com ella, he sofert les conseqüències d'aquest desgavell, i aixó que no porto talons alts, i com jo, altres mortals anònims, sens dupte, han sigut víctimes de quiscuna que altre torçada de peu.

Al meu entendre, la «Lliga del Bon Mot» tindria de pendre cartes en aquest assumpte, doncs no tothom te la paciència de un sant per a resistir la temptació, que tan bona se li presenta, de enjegar en plena via pública un reneclat recargolat, amb detriment del bell parlar.

Aquestes desastrosas aceres s'han d'arreglar com més haviat millor. L'Ajuntament ha de construir passos provisionals en els llocs on encare no hi ha edificació, a fi de evitar trossos de carrer sense acera i que quan plou no s'hi pot arribar a passar, a menys que no sigui amb la condició d'enfangar-se fins dalt del coll. Aixó es lo que ha de començar a fer l'Ajuntament, i ho traslado principal-

ment als regidors que tenen interessos en aquest districte, perque gestionin tant important millora urbana. Als propietaris, per altre part, se'ls ha d'obligar a que posin amb condicions les aceres o el tros d'acera en que està enclavada la seva propietat, doncs a més de millorar molt aquesta, s'obtidria un millorament per el propi estadat i pel veïnat en general. I a fi de que als propietaris no els resultés molt gravosa la reforma, podrien col·lectivament i per carrers, el qual no és cosa nova, demanar ofertes que sempre resultarien més ventajoses que no pas en cada cas particular. Pero aixó se'ls ha d'obligar a que ho facin, ja que tenen dret a pujar el preu dels lloguers per un motiu o altre, que sempre n'hi troven, també han de tenir l'obligació de fer totes aquelles millores urbanes que esdevenen en benefici del veïnat i embe- lleixin la població.

Molt s'ha fet referent a aceres i és digne de lloança, i que amb bona voluntat per part de l'Ajuntament i dels propietaris pot fer-se encara molt més, contribuint tots plegats a fer desaparèixer les que no reuneixin les degudes condicions i que moltes de les actuals son una verdadera vergonya pel nostre districte.

S. V. C.

NOTES

Tenim l'immensa satisfacció de tenir entre nosaltres al *país-bon-militar*. En F. Pujolà i Vallés, l'insigne escriptor català, autor de *En el repós de la trinxera*. Amb gran ancor humanitari—prova aixó el ésser ell bon aimant de l'Esperanto, llengua destinada a germanar tota l'Humanitat—ha seguit tota la campanya de la Gran Guerra, estant al costat dels defensors de la democràcia i lluitant contra l'absolutisme militar, destinat, sortosament, a desaparèixer de tot el món.

En Pujolà ha sigut un dels molts catalans que, en la present lluita, honrant-se ells mateixos, han honrat a Catalunya.

Benvingut siga entre nosaltres.

NECROLOGIA

Víctima de gran malaltia ha mort el nostre amic l'orfeonista del Orfeó de Sans en Joan Valls.

Na Dolors Andreu i Andreu de Tomàs, morí el dia 7 del corrent.

A son espós En Ramón Tomás a sa filla Consol i a son fill polític nostre fidel amic el Dr. Francisco Llauredó, acompanyem amb son sentiment.

La Parca traidora acaba de arrebatat-nos la vida de nostre gran Jaume Brossa, l'home tot cor, d'idees, nobles i enlairades. Catalunya ha perdut un dels seus millors fills.

També, malauradament, ha abandonat aquesta terra de rancunies miseries el pobre orfeonista, En Joan Benet.

Descansi en pau la pobre víctima lamentables i apassionats acon- teiximents.

CORRESPONDÈNCIA

J. Doménech G.: Es publicarà, Mercès. Efectivament no l'havíem rebut.—J. P. bois: Es molt fluix i te algú vers coix. Vagi enviant amb més cura, que vostè sembla capaç de fer-ho més ben fet.—A. R.: Refocat potser anirà.—Ll. C.: Molt be, Lluïset, a veure si fas quelcom.

El present número ha sigut sotsmès a la prèvia censura governativa

Impremia d'Ignocent Porcar, Carrer de Sans, 9, Barcelona.